

EDUCAȚIA PENTRU CARTE ȘI LECTURĂ ÎN REVISTA NOASTRĂ

Vlad POHILĂ

De la chiar lansarea sa, revista *BiblioPolis* și-a propus, în mod firesc, mai multe obiective prioritare, inclusiv: informarea cititorilor despre activitatea curentă a filialelor BM „B.P. Hasdeu”; promovarea experienței avansate, eficiente ce se înregistrează în munca bibliotecarilor; familiarizarea beneficiarilor cu performanțele și inovațiile din domeniul bibliologic; culturalizarea lor prin publicarea de articole, studii, consemnări vizând sferile literar-artistice autohtonă și universală etc.

Un obiectiv central l-a constituit și educarea pentru carte și lectură, ca un suport deosebit de important pentru bunul mers al lucrurilor în activitatea bibliotecilor, respectiv, a bibliotecarilor; pentru un dialog eficient între bibliotecari și utilizatori. Totuși, după 17 ani de editare a revistei, constatăm că în *BiblioPolis* nu au fost rubrici ad-hoc ce ar face dovadă a unei promovări speciale a ideii de educație prin carte și lectură. În schimb, **această idee a fost una călăuzitoare** în numeroase alte publicații, risipite, de-a lungul anilor, la cele mai diverse generice și rubrici. E un lucru, în fond, explicabil, dacă pornim de la premisa că în viața bibliotecii, în activitatea bibliotecarilor, totul începe și continuă prin cultivarea obișnuinței, a necesității, apoi și a pasiunii de a lectura.

Răsfoind (mai mult imaginar, din memorie) colecția revistei noastre pe parcursul anilor de apariție, pînă la ultimele ei numere, nu vom găsi nici un articol abordînd tema tehnologiilor de lectură, adică, cum să facem ca să citim mai repede, mai mult, dar și eficient. Este adevărat că acest

subiect a intrat efectiv în centrul atenției, la noi, cu precădere în ultimul deceniu, anterior despre aceasta vorbindu-se mai mult în surdină. Doar de trei ori – de două ori pe la mijlocul anilor 2000, iar altă dată cu totul recent, în 2017, am inserat articole ce ar putea fi considerate și drept niște liste cu recomandări de lectură: pentru diferite categorii de vîrstă și, firește, pentru cele mai diverse gusturi. Astfel încît, vom reitera: nu a existat, pînă în prezent, o susținere expresă, prin articole speciale, a necesității de a ne apropia de carte, a nevoii de lectură. Totodată, însă, putem spune cu certitudine că indirect, tangențial, complementar, tema respectivă a fost abordată mereu, continuu, dacă nu număr de număr, apoi obligatoriu de cîteva ori pe an. Vom face în continuare o sumară trecere în revistă a principalelor publicații pe tema educației pentru carte și lectură, așa cum a fost tratată ea în revista *BiblioPolis*, la diferite rubrici și generice, de-a lungul a 17 ani, în circa 70 de volume.

O rubrică ce poate fi considerată de o seamă cu revista noastră însăși, este *Recenzii și consemnări*. La cîteva ani de apariție a revistei *BiblioPolis*, această rubrică „s-a scindat” în încă una, *Impresii de lectură*, iar ceva mai tîrziu, pe la 2010, a „prins glas” și rubrica intitulată *Cartea de specialitate*. Fiece număr de revistă insera cîte trei-patru, uneori și cinci-șase articole la aceste rubrici, prezentînd tot atîtea noi apariții editoriale, de obicei, de la Chișinău, dar și de la București, Iași, Cluj-Napoca, Tîrgu-Mureș, alte orașe din România. Orice recenzie (sau prezentare, consemnare)

este în sine o pledoarie pentru cartea analizată, așadar, este și o opțiune pentru lecturarea ei, în acest scop autorii înlesnindu-le eventualilor cititori calea spre citire, prin furnizarea unui set de informații suplimentare: cum arată această carte (reproducerea copertei la cartea recenzată fiind un element obligatoriu al recenziilor, semnalărilor și consemnărilor din *BiblioPolis*), anumite date despre autor, informații despre condițiile apariției cărții recenzate, despre unele ecouri vizînd această apariție, prin citarea opiniilor unor autorități în domeniu (critici literari, jurnaliști, editori, bibliotecari). Conform unor estimări cu totul aproximative, la rubricile amintite, pe parcursul a 16-17 ani, au fost comentate circa 300 de noi apariții editoriale, dintre care cele mai multe au fost volume de beletristică, acestea fiind urmate de cărți de referință (dicționare, îndreptare, enciclopedii), după care s-au clasat cărțile din domeniul bibliografiei. Putem spune că, în acest răstimp, redactorii și autorii de la *BiblioPolis* au făcut cel puțin 300 de demersuri în favoarea educației pentru și prin carte și lectură. Desigur, ne putem face și o imagine despre impactul acestor articole de popularizare a unor cărți noi, pe paginile revistei noastre: printre autorii rubricilor sus-menționate se numără și maeștri ai cuvîntului scris ca Mihai Cimpoi, Nicolae Rusu, Claudia Partole, Valeriu Rață, Raia Rogac, Gheorghe Pârlea, Lidia Hlib, Ninela Caranfil, Eugenia Manea-Cernei, Tamara Gorincioi etc.; la fel, specialiști de vază în domeniul bibliologic precum Lidia Kulikovski, Nelly Țurcan, Vera Osoianu ș.a. Este îmbucurător faptul că în calitate de autori ai prezentărilor de carte pe paginile *BiblioPolis*-ului compar tot mai des și bibliotecarii, ei oferind informații despre noi achiziții ale filialei în care sînt angajați sau, pur și simplu, expunîndu-și impresiile despre un volum nou de proză (poezie, eseu, dramaturgie) care le-a plăcut și care cred

că merită a intra în atenția unui număr mai mare de cititori.

BiblioPolis s-a dorit să fie un cronicar nepărtinitor al vieții Bibliotecii Municipale, capabil să descrie și să comenteze cele mai importante evenimente ce se produc la Sediul Central și în cele aproape 30 de filiale ale ei. Credem că, în bună măsură, intenția capătă contururi, ea fiind materializată în zeci de reportaje de la locul desfășurării celor mai diferite manifestări, dintre care un loc central revine lansărilor și prezentărilor de carte, omagierilor scriitorilor, întîlnirilor și discuțiilor cu condeieri de la Chișinău, Bălți, București, Iași, Bistrița-Năsăud, Constanța etc. Mai rar, și totuși au avut loc și promovări ale unor cărți, respectiv, ale unor autori din afară: s-a dovedit a fi memorabilă întîlnirea cu scriitorul lituanian, acum trăitor în SUA, Tomas Venclova, sau cu prof. dr. în istorie Dimitrie (Dinu) Ursu – conaționalul nostru din Ucraina, care, la apusul vieții a revenit pe cît de spectaculos, pe atît de emoționant la originile sale românești. O lansare de carte, ca și o întîlnire cu un scriitor, implică o discuție amplă despre carte, despre lectură, despre importanța de a trăi prin lecturi, acestea făcîndu-ne viața mai plină, mai bogată, mai captivantă. Este, deci, întru totul explicabil că multe din cărțile lansate, prezentate, expuse și puse în discuție la BM „B.P. Hasdeu”, la numeroasele ei filiale, au devenit, adeseori, volume de top în lista preferințelor cititorilor noștri. Iar consemnarea, în revista noastră, a desfășurării evenimentului, a contribuit, fără doar și poate, la accentuarea atenției publicului cititor asupra unor cărți noi, asupra operei, activității literare a unui sau altui condeier.

Au o contribuție mare la popularizarea ideilor de educație prin carte și lectură desfășurarea, la BM „B.P. Hasdeu” a unor proiecte inedite de promovare a lecturii printre cititorii noștri de diferite vârste și cu diferite necesități profesionale, intelectua-

le, emotive sau de cunoaștere. Ne referim, în primul rând, la proiectele de mare succes înregistrat pe parcursul ultimilor ani *Chișinăul citește și Bătălia cărților*. An de an, revista *BiblioPolis* a relatat amplu, amănunțit, cu implicarea participanților la aceste originale competiții ale inteligenței și ale setei de a cunoaște mai bine viața și lumea – prin lectură. După cum ne demonstrează experiența, cărțile recomandate pentru lectură elevilor din clasele primare, celor din clasele superioare și adulților, se bucură de o atenție sporită a participanților la aceste proiecte. Toți participanții la *Bătălia cărților* scriu eseuri – uneori și veritabile studii de analiză / critică literară – ceea ce îi determină pe unii absolvenți de licee sau de colegii să aleagă viitoare specializări legate direct de știința literaturii, de bibliologie sau de jurnalism. Aceștia, la rândul lor, direct sau indirect, promovează cărțile și autorii cu care s-au familiarizat în cadrul programelor lansate de BM „B.P. Hasdeu” printre semeni, colegi, prieteni, rude etc. Și revista noastră, inserând articole despre desfășurarea evenimentelor în cauză, despre cărțile și autorii puși în discuție, despre învingătorii în competițiile de lectură – contribuie astfel, în felul său, la educarea pentru carte și lectură a chișinăuienilor, în special, poate, a micilor și tinerilor locuitori ai capitalei noastre.

Două rubrici susținute de mai bine de un deceniu în revista *BiblioPolis* au un impact specific asupra celor pasionați de lectură. Avem în vedere rubricile *Patronul nostru spiritual* și *Eminesciana*, prima întrunind articole, studii, cercetări consacrate genialului scriitor și învățat român, originar din Basarabia, Bogdan Petriceicu Has-

deu; iar a doua, după cum devine clar și din titlu – însumează scrieri noi sau inedite referitoare la viața, opera și nemurirea lui Mihai Eminescu. Citind ca redactor multe din publicațiile de la aceste generice care ne duc cu gândul la doi titani ai literaturii, culturii și conștiinței românești, nu de rare ori m-am surprins la ideea că iată, în ciuda așteptărilor, l-am văzut ceva mai altfel de Eminescu, respectiv, pe Hasdeu; că, iată, am aflat ceva nou despre destinele lor zbuciumate, am descifrat unele taine ale laboratorului lor de creație. Aproape fiecare articol inclus la una din aceste două rubrici constituie și un îndemn la citirea și re-citirea operei clasice literaturii române, iar mai larg subînțelegem o invitație de a ne apropia mereu de valorile perene ale spiritualității naționale și universale. Și nu trebuie să ne mire dacă cineva, citind în *BiblioPolis*, la rubrica *Patronul nostru spiritual* sau la *Eminesciana*, vreo scriere inedită, începe a căuta alte studii, alte cercetări, cărți despre acești sau alți clasici. Ceva similar s-a întâmplat și cu unele articole inserate în anul 2018, la rubrica *Centenarul Marii Uniri*: am avut mărturisiri că unii dintre cititorii noștri au solicitat cărți de autori publicați de noi sau de volume menționate în articolele și studiile inserate sub respectivul generic...

În concluzie, vom menționa că la promovarea educației pentru carte și lectură orice metodă este binevenită, iar scrierea și publicarea, în acest scop, a materialelor de revistă conferă intenției un vădit avantaj, pe care ni-l asigură cuvântul tipărit, gândul înveșnicit pe hîrtie sau în versiune modernă, digitală.